

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 99a/2022

privind controlul constituționalității
Hotărârii Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea
stării de urgență

CHIȘINĂU

12 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 30 iunie 2022, de dl Vasile Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.
2. Autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea stării de urgență.

ÎN FAPT

3. Prin Hotărârea nr. 41 din 24 februarie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 105 din 21 aprilie 2022, starea de urgență a fost prelungită cu 60 de zile.
4. La 23 iunie 2022, având în vedere propunerea Guvernului, care are la bază Raportul Comisiei pentru Situații Excepționale privind necesitatea prelungirii stării de urgență, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 163 prin care a prelungit starea de urgență cu 45 de zile.
5. Potrivit Raportului Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prelungirea stării de urgență este justificată, între altele, de necesitatea asigurării securității naționale și energetice a țării, de gestionarea fluxului de refugiați, de gestionarea lanțurilor logistice, de asigurarea securității la frontieră și a ordinii publice.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Hotărârii Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea stării de urgență sunt următoarele:

„În temeiul art.66 lit. m) din Constituția Republicii Moldova, al art.15 și art.18 alin.(2) din Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, având în vedere propunerea Guvernului Republicii Moldova, care are la bază Raportul Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova privind necesitatea prelungirii stării de urgență, precum și ținând cont de situația legată de securitatea regională și pericolul la adresa securității naționale,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art.1. – Starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, declarată prin Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 și prelungită prin Hotărârea Parlamentului nr.105/2022, se prelungește cu 45 de zile începând cu data de 24 iunie 2022.

Art.2. – Abilitarea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova de a emite dispoziții pe perioada stării de urgență în vederea punerii în executare a măsurilor prevăzute la art.2 din Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 privind declararea stării de urgență rămâne aplicabilă pe durata prelungirii stării de urgență.

Art.3. – Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sunt obligatorii și executorii pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, precum și pentru cetățeni și alte persoane aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

Art.4. – Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova intră în vigoare în momentul emiterii.

Art.5. – Parlamentul Republicii Moldova va informa, în termen de 3 zile, Secretarul General al ONU și Secretarul General al Consiliului Europei despre prezenta hotărâre și cauzele adoptării acesteia.

Art.6. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 24 iunie 2022, se aduce de îndată la cunoștința populației prin mijloacele de informare în masă și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

8. Autorul sesizării menționează că, în motivarea prelungirii stării de urgență, Parlamentul a susținut că starea de urgență a fost instituită ținând cont de pericolul iminent la adresa securității naționale provocat de războiul din Ucraina, pericol însoțit de criza gazelor și de criza sanitară. Potrivit Parlamentului, efectele războiului au afectat infrastructura, conexiunile comerciale și lanțurile logistice, inclusiv de produse alimentare. Măsurile dispuse au vizat securitatea frontierei, fluxul de refugiați, inclusiv procesul educațional al copiilor refugiați, incluziunea socială și asistența financiară. Parlamentul a invocat că persistă riscul pentru securitatea aprovizionării Republicii Moldova cu energie electrică, gaze și produse petroliere.

9. Totuși, autorul sesizării menționează că, la data la care a fost adoptată Hotărârea privind prelungirea stării de urgență, fluxul de refugiați a reprezentat un fapt consumat. Cu privire la riscul pentru securitatea energetică, autorul consideră că nu este necesară prelungirea stării de urgență pentru gestionarea acestei probleme. Potrivit autorului, unele măsuri care au fost stabilite prin Hotărârea nr. 41 din 24 februarie 2022 și care au fost prelungite prin Hotărârea contestată depășesc scopul pentru care a fost prelungită starea de urgență.

10. În opinia autorului sesizării, Hotărârea Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea stării de urgență este contrară articolelor 1 alin. (3), 7, 23, și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. Curtea observă că, potrivit articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament posedă prerogativa sesizării Curții Constituționale.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului, în prezenta cauză a Hotărârii Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea stării de urgență, ține de competența Curții Constituționale. Hotărârea în discuție nu a mai constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

14. Autorul sesizării consideră că Hotărârea contestată contravine articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 7 [*supremația Constituției*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

15. Cu privire la pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3) și 7 din Constituție, Curtea reține că aceste articole comportă un caracter general, reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate (a se vedea HCC nr. 4 din 21 ianuarie 2021, § 20; DCC nr. 93 din 15 iunie 2021, § 20; DCC nr. 23 din 22 februarie 2022, § 13).

16. Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental. Curtea a stabilit că problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 20; DCC nr. 38 din 30 martie 2021, § 17; DCC nr. 23 din 22 februarie 2022, § 14).

17. De asemenea, articolul 54 din Constituție îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 29; DCC nr. 23 din 22 februarie 2022, § 15).

18. Curtea observă că autorul nu și-a motivat sesizarea raportându-și argumentele la unul sau mai multe drepturi fundamentale sau la alte prevederi constituționale care pot fi examinate în mod separat. Critica lui s-a bazat doar pe articole care nu au o aplicabilitate de sine stătătoare (a se compara cu HCC nr. 15 din 28 aprilie 2021, §§ 19, 22, 24, 26 și 27).

19. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea în cauză nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 163 din 23 iunie 2022 privind prelungirea stării de urgență, depusă la Curtea Constituțională, la 30 iunie 2022, de dl Vasile Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 iulie 2022
DCC nr. 101
Dosarul nr. 99a/2022